

CAP A ORGANITZACIONS EDUCATIVES TAMBÉ COMPETENCIALS

Montserrat Carné i Valls

Ramon Coma i Dosrius

Núria Pratdesaba i López

Institut Marta Mata de Montornès del Vallès

RESUMEN

En este artículo, los autores plantean que un enfoque competencial de la educación va más allá de lo que denominamos las competencias básicas del alumnado. Requiere hablar también de competencias profesionales y de la necesaria transformación de nuestras organizaciones de centro. Consideran el trabajo en equipo, la coordinación metodológica y la formación de centro como instrumentos fundamentales para la mejora de las competencias del profesorado. Por otro lado, abogan por cambios organizativos que faciliten las sinergias que conducen a los buenos resultados y a la eficacia educativa en su conjunto.

ABSTRACT

In this article, the authors expose that a competence approachment is more than only what we use to work about basic competences with our pupils. It's also necessary to talk about the professional competences of our teachers and about the transformation of the educational center's organization. They consider the teamwork, the methodological coordination and the formation for the professorship as a fundamental instruments for the improvement of the teaching competences. On the other hand, they give support to the organizational changes that makes easier to reach good educational results.

PARLEM DE COMPETÈNCIES

Volíem començar aquest article amb un títol provocador. Havíem pensat en: *La fal·làcia de les competències bàsiques*. Ens va fer por que algú pensés, erròniament (en un context professional amb tant de cansament i pessimisme), que es tractava d'un pamflet més en contra del que ara és motiu de reflexió professional i nucli de debat en molts centres educatius.

Alguns, això de les competències bàsiques, ho han entomat com si fos un canvi de paradigma més a l'ensenyament, un de més i prou, a l'espera del següent. Nosaltres no ho veiem precisament així. Pensem que la incorporació de les Competències Bàsiques en el nou currículum reflexa una necessitat de canvi i d'adaptació a les noves realitats socials i tecnològiques que els temps actuals exigeixen. Com qualsevol aspecte de la vida, l'educació evoluciona i aquesta és una qüestió que els ensenyants hem d'afrontar de cara, amb visió de futur i poques enyorances. De fet, no és pas res tan nou, ni cap gran descobriment. Hi ha molts professionals que, anant per davant de les lleis (com ha passat tantes vegades), ja fa temps que estan treballant en aquesta línia. Creiem que és, senzillament, l'aplicació d'una lògica ben elemental, la de fer lligar el que aprenem a l'escola amb el que ens farà falta saber fer per ser competents a la vida.

Els clàssics grecs ja en parlaven. Quan Aristòtil afirmava que la intel·ligència no és solament coneixement o experiència sinó també habilitat i capacitat per aplicar els coneixements i l'experiència acumulada a la pràctica, ja definia molt bé això que ara anomenem competències bàsiques. Estem parlant d'unes competències que els futurs ciutadans, el nostre actual alumnat, necessitarà assolir per a la seva vida personal, social i laboral.

Està clar que aquest tema es podria arribar a desvirtuar i convertir-se en una fal·làcia més. Si el professorat ho viu com una nova dèria imposada des de l'exterior i no com una necessitat o una oportunitat de canviar el nostre món escolar per adaptar-lo als nous temps,

podria quedar en el pla teòric i no arribar a comportar cap canvi en la pràctica docent. Tot plegat només té sentit des d'una reflexió rigorosa del propi professorat, tant a nivell personal com col·lectiu.

Caldria tenir en compte que un enfocament competencial seriós demana anar més enllà del que és una reflexió basada únicament en les competències de l'alumnat. Hauria de comportar, també, una àmplia reflexió i avaluació professional sobre el què i el com ensenyar, a part del com aprendre. És a dir, revisar i incidir en la millora de les nostres competències professionals com a educadors i, a més a més, com a experts en alguna matèria.

Però no acabariem aquí: també hauríem de preveure la necessària transformació de les nostres organitzacions dins dels centres per tal de fer-les també competencials i facilitadores dels camins necessaris que ens han de conduir cap a l'assoliment del que es defineix en els nostres projectes educatius. Haurien de facilitar sinèrgies cap a l'eficàcia. En això, les administracions hi tenen la clau principal, millorant X la seva gestió i eficàcia burocràtica, dedicant-se a fer possibles els recursos que el sistema necessita i, sobretot, confiant en els centres, els equips directius i el professorat.

PLANTEJAMENT COMPETENCIAL D'UN INSTITUT

És possible desenvolupar un plantejament competencial des d'un institut públic? Nosaltres creiem que sí. I és en aquest sentit que intentem avançar i explicar el que estem treballant a l'Institut Marta Mata, de Montornès del Vallès. No pretenem ser cap model de res, només exposem el que anem construint des de la nostra reflexió i la nostra pràctica. És el que, com a Claustre, hem pogut desenvolupar en aquests quatre anys que fa que hem iniciat el nostre institut.

Creiem que per a què la nostra institució avanci en un sentit competencial hem de fixar-nos objectius en diversos camps:

1. Definir les competències educatives bàsiques que conside-

- rem que el nostre alumnat ha d'assolir majoritàriament.
2. Coordinar els plantejaments metodològics necessaris per conduir el nostre alumnat cap a l'assoliment de les competències bàsiques definides.
 3. Assumir les capacitats professionals que aquest plantejament ens exigeix com a professorat, que no podem obviar i que hem de treballar.
 4. Realitzar la formació personal i de centre que necessitem per avançar en els punts anteriors.
 5. Plantejar una organització de centre que faciliti el treball dels objectius anteriors.
 6. Promoure el treball en xarxa amb la resta d'agents educatius de l'entorn.

EXPERIÈNCIA DEL MARTA MATA

El nostre centre és molt jove. Tot just aquest curs hem completat per primera vegada el 4t d'ESO. Fa quatre anys que vàrem iniciar les classes. La mobilitat del professorat va ser alta els dos primers. La política d'estabilitat del professorat que ha portat a terme del Departament d'Educació aquests dos darrers cursos ens ha permès comptar amb la continuïtat de la majoria de la plantilla. Aquest fet ha facilitat la consolidació de les estructures organitzatives encaminades a afavorir els plantejaments competencials que ens hem marcat.

Sobre els cinc punts anteriors, podem dir que el que s'ha fet en el nostre institut és el següent:

1. **Definició de les competències educatives bàsiques que considerem que el nostre alumnat ha d'assolir majoritàriament.**

Quan vàrem començar l'institut (dos cursos abans que la nova llei marqués els principis competencials) vàrem plantejar una línia que estructurava curricularment les matèries optatives que s'oferien al centre. Ens va semblar que calia posar eines pràctiques, mitjans de comunicació, que facilitessin l'exposició a l'exterior, al nostre entorn educatiu, del que estàvem treballant. Per això vàrem crear la revista, el web i la ràdio del centre i, paral·lelament, vàrem presentar un projecte d'innovació en comunicació audiovisual que vàrem anomenar "Comunicació". Aquest plantejament inicial, en el transcórrer dels diversos cursos, s'ha anat desenvolupant i ha inclòs també el treball del llenguatge de la imatge, l'estudi de la fotografia, del cinema, l'elaboració de vídeos i de documentals amb vocació de servei a la comunitat (aprenentatge-servei) i, finalment, l'elaboració de programes televisius. Considerem que comunicar el que aprenem fa que els nostres aprenentatges siguin significatius i que, per tant, és un plantejament imprescindible en les nostres situacions d'ensenyament-aprenentatge.

El primer curs en què la llei ens obligava a realitzar les programacions curriculars en clau competencial vàrem plantejar una reflexió general inicial sobre el tema a nivell de claustre i, a partir d'aquí, vàrem definir com estructurariem la nostra feina. Vàrem decidir començar a treballar específicament amb una competència per assegurar que ho podíem fer bé i sense que ens desbordés la feina. La competència triada fou la Comunicativa Lingüística i Audiovisual (CCL1). El primer curs vàrem començar per analitzar el que ja estàvem fent i que era un treball competencial,

després vàrem fer una anàlisi DAFO (punts forts i punts febles del nostre alumnat en aquesta competència) des de les diverses àrees d'aprenentatge i des dels diversos àmbits de treball del professorat. Un cop vistos els punts forts i febles, ja teníem sobre la taula què és el que havíem de treballar. Ho vàrem estructurar i repartir en els diversos nivells acadèmics i ho vàrem començar a treballar.

Primer calia presentar-ho a tot el professorat de manera conjunta per a què tothom tingués perspectiva del que estàvem fent i, a més, calia el suport i les explicacions prèvies del professorat de llengua que era l'impulsor de la CCL1. Tot el treball de presentació d'estratègies de didàctica de la llengua fou molt interessant ja que considerem que tot professor és professor de llengua però que, segurament, no tothom n'és conscient ni en té la preparació. Des de l'inici vàrem establir els mecanismes de seguiment i d'avaluació de tot aquest treball competencial. Durant aquest curs, tot el centre va estar treballant especialment en aquesta competència, tant des d'una perspectiva vertical com transversal. En una de les vuit competències bàsiques ja teníem una mica més clar què és el que els nostres alumnes necessitaven aprendre.



El curs següent, és a dir, l'actual, hem plantejat el treball de la Competència d'aprendre a aprendre, que també és molt transversal. Hem seguit bàsicament les mateixes estratègies de treball, malgrat que se'ns han plantejat dificultats pel fet de ser, aquesta última, molt global. Finalment, hem pogut definir quins són els elements fonamentals que necessita treballar el nostre alumnat en relació a aquesta competència, és a dir, compartir-ne un mateix significat entre tot el professorat. Ara ens queda definir com treballar-ho des dels diferents equips docents. En endavant, la feina que ens toca és pensar com facilitem la suma i coexistència del treball transversal de les diferents competències que anem introduint.

2. ***Coordinació dels plantejaments metodològics necessaris per conduir el nostre alumnat cap a l'assoliment de les competències bàsiques definides.***

Entenem que el treball en equip del professorat és fonamental i imprescindible. Sabem que ens cal parlar, treballar i compartir criteris sobre els plantejaments metodològics perquè l'alumnat estigui ben orientat en tot moment.

Hi ha diverses actuacions que hem emprès en aquest sentit:

- Acordar un mateix model conjunt de programació per a tot el professorat.
- Ús i aplicació del "Full d'objectius" en cada unitat didàctica (graella que recull els objectius que es plantegen en cada tema i que permet dedicar uns moments i compartir amb l'alumnat els propòsits de cada unitat).
- Analitzar i definir des de cada equip docent i grup per grup, les necessitats educatives que observem en cada grup classe, individuals i col·lectives, i els criteris conjunts que emprarem de cara a una avaluació formativa.
- Seqüenciació de cada competència en els diferents nivells de l'ESO.
- Introducció dels continguts competencials des d'una matèria. Aplicació de l'aprenentatge fet (de la competència assumida) des d'una altra matèria curricular. Finalment, l'avaluació és feta des d'una tercera àrea. És el que anomenem "creuaments" i pretenen avaluar si els alumnes realment són competents i, per tant, en fan la transferència.
- Organització de l'alumnat en grups homogenis en dues matèries optatives: TCL (Taller de Competència Lectora) i TCM (Taller de Competència Matemàtica) que es fan, respectivament, a 1r i 2n d'ESO i que són obligatòries per a tot l'alumnat.
- Elaboració de la "Guia de l'alumnat", que recull tota la informació bàsica que l'alumnat he de tenir per a ser un més en la comunitat educativa.

3. ***Assumpció de les capacitats professionals que aquest plantejament ens exigeix com a professorat, que no podem obviar i que hem de treballar.***

El treball en equip ens ha de permetre veure i compartir aquelles competències professionals que es mostren més eficaces. Fer aquest pas requereix maduresa professional i confiança entre els propis professionals, i capacitat d'observar allò que ens funciona perquè ho sabem gestionar bé i allò que hem de poder millorar. El treball compartit ens aporta seguretat i ajuda a aglutinar i crear equip. A més a més suposa una preveïció molt eficaç de conflictes en la relació professional.

Fins ara, hem fet:

- Treball de reflexió en equip d'aspectes relacionats amb la gestió de l'aula. Si no hi ha una bona gestió d'aula és impossible treballar en cap línia pedagògica.
- Observació i acompanyament del professorat nou o en pràctiques: tutorització i modelatge. Hem intentat que les anomenades "pràctiques" siguin una font d'enriquiment per a cada profes-

sor i que repercuteixin positivament en el centre.

- Elaboració de la "Guia dels professionals del centre" on hi ha orientacions per a la gestió i l'ús dels diferents protocols i formularis que puguin ser necessaris en els diferents situacions que es puguin presentar, tant en la relació amb l'alumnat com amb les famílies, o en la relació amb altres professionals o estaments educatius.

4. ***La formació personal i de centre que necessitem per avançar en els punts anteriors.***

- Formació encaminada als objectius de centre per damunt dels personals: durant els dos primers cursos d'existència del centre vàrem rebre assessorament per al nostre projecte "Comunicació".
- Autoformació: Creiem que el nostre professorat sap moltes coses, i que és bo que les puguin explicar i compartir. En aquest sentit, quan ho veiem oportú, organitzem nosaltres mateixos unes sessions d'autoformació dins el centre, en reunions semblants al que seria una convocatòria de Claustre. Fins ara, amb aquesta autoformació hem treballat en didàctica de la llengua, gestió de l'aula, com aprenen els nens amb NEE i sobre competències bàsiques.

5. ***Plantejament d'una organització de centre que faciliti el treball dels objectius anteriors.***

El treball basat en el que considerem una línia competencial requereix que l'organització del centre no sigui un ens immòbil que en viu al marge. Si volem treballar més transversalment, hem de plantejar-nos eines organitzatives que ens hi ajudin. Per això hem anat definint algunes reunions i estratègies de treball que intenten adaptar l'organització del centre a aquesta finalitat:

- Establiment d'un equip de coordinació cohesionat on conflueixi i es gestioni tota la informació verticalment i transversal.
- Organització d'uns grups de treball a nivell horitzontal (equips docents de nivell) i d'uns altres amb perspectiva vertical (equips d'àmbits de competències).
- Distribució del professorat en àmbits competencials (arts i lletres, ciència i tècnica, cos i ment) [1], deixant enrere la clàssica organització per matèries o departaments.
- Treball en innovació educativa, amb una reunió setmanal que té per objectiu promoure la comunicació de tot allò que el centre duu a terme, entre els propis professionals i també amb l'exterior, a través dels diversos mitjans tecnològics de què disposem.
- Elaboració i aplicació de formularis i protocols de gestió unificats, intentant treballar en el que a nivell europeu es defineix com a processos educatius de qualitat.
- Equip PAT per coordinar l'acció tutorial, amb reunions per nivell i per etapa.
- Importància d'un bon Pla de convivència i d'un bon Pla d'acollida en el centre, que tingui en

compte tots els sectors.

- Participació i assumpció de responsabilitats. El bon funcionament del centre requereix que els seus membres vagin assumint diferents nivells de responsabilitat. Les tutories, per exemple, són primordials. Com ho són també les coordinacions. Un equip directiu no pot, per si sol, ser garantia de res si al darrera no hi ha l'assumpció necessària de la responsabilitat que a cada professional del centre li pertoca. Per promoure la transparència i la consciència del que suposa cada funció en el centre, estem començant a treballar en el que anomenem PPDs o *processos de presa de decisions*, que afecten pràcticament a tothom i a tots els càrrecs de gestió. Ajuden a organitzar tot allò que suposa cada càrrec i a fer-ho transparent per a tothom.

6. *Promoure el treball en xarxa amb la resta d'agents educatius de l'entorn.*

Els agents educatius del nostre entorn esdevenen un recurs essencial per a promoure el desenvolupament de l'alumnat i que aquest esdevingui competent. Compartim objectius, ens coordinem i col·laborem amb diverses entitats, de manera que tots en sortim beneficiats:

- Des de diverses matèries, realitzem activitats que responen al model d'aprenentatge-servei. Col·laborem amb Can Sala, una masia rural molt propera al centre.
- Ens coordinem sistemàticament amb serveis socials per fer el seguiment dels casos que presenten més risc d'exclusió social.
- Promovem que el nostre alumnat amb més dificultats econòmiques i que manifesta necessitat de reforç extraescolar participi en el projecte "Fem els deures", que coordinen els Serveis Socials del municipi.
- Participem en les diverses iniciatives que promou la Regidoria de Joventut. Concretament, formem part del Projecte Joves Guia conjuntament amb l'altre institut del municipi. Col·laborem amb l'Ajuntament en el marc del Programa OLIA, d'orientació per a l'alumnat de 4t d'ESO i ens coordinem per aconseguir activitats externes relacionades amb temes transversals, com són l'orientació sexual i afectiva, substàncies addictives...
- Duem a terme un projecte singular (CIM), que permet a determinats alumnes poder fer un tastet de diversos oficis. En aquest sentit, comptem amb l'aval de l'Ajuntament i la col·laboració de diverses empreses del municipi.
- L'AMPA, l'Associació Esportiva de l'institut i l'Ajuntament col·laboren activament per tal que puguem dur a terme determinades activitats i projectes, com activitats esportives i educatives extraescolars, piscina dins de la matèria d'educació física, xerrades per a les famílies o el projecte de reutilització de llibres. A més, l'AMPA promou clarament la inclusió de tot l'alumnat en les activitats que organitza.
- Col·laborem amb els centres de primària del municipi per tal de fer un bon traspàs d'informació de l'alumnat de 6è i coordinació curricular. A finals de

curs, assistim a unes reunions en què ens traspassen la informació pertinent de l'alumnat matriculat i en les que agrupem l'alumnat segons els grups que tenim. D'altra banda, assistim als centres amb alumnes de 1r d'ESO per tal de convidar els alumnes de 6è a visitar el nostre centre en la Jornada de Portes Obertes. Fem algunes activitats per part del nostre alumnat, adreçades a infants de les escoles de primària (contes, ràdio).

- Formem part del Projecte Xarxa : col·laboració entre diversos centres de la zona, que treballem a partir de l'aprenentatge-servei. Amb les diverses experiències es realitzarà una publicació.
- Participem en propostes presentades per entitats municipals, com Jicaro (projecte de solidaritat), que tenen a veure amb el nostre projecte educatiu.

EL PROJECTE EDUCATIU

Els dos grans pilars que configuren el projecte educatiu de l'Institut Marta Mata són : la comunicació i la inclusió. Entenem que un dels grans objectius de l'educació és promoure que els alumnes esdevinguin ciutadans competents d'acord amb la societat en què viuen i viuran. En aquest sentit, ens basem en la comunicació per tal de potenciar la motivació del nostre alumnat per aprendre, tot mostrant a l'exterior allò que aprenen dins l'aula en interacció amb la resta de companys i el professorat. I com que volem i hem d'assolir els objectius que ens marquem amb tots els nostres alumnes, la inclusió és el marc o escenari bàsic d'actuació. El fet de tenir una USEE i mitja al centre ha afavorit que aquest marc sigui més divers i per tant més ric per a tot el nostre alumnat, aspecte ben valorat des dels diversos àmbits de la comunitat educativa.

Creiem que la bona comunicació és fonamental per a la convivència i el benestar emocional, tant del professorat com de l'alumnat i les famílies. Per crear un ambient d'aprenentatge com a punt de partida X la bona convivència. A partir d'aquí, tots podem treballar, aprendre i gaudir del nostre treball i del nostre aprenentatge. La participació està en la base de la bona comunicació i la convivència. És per això que el desenvolupament del projecte educatiu requereix la participació de tots els sectors.

El nostre plantejament es resumeix en tres continguts: Saber, Saber fer i Saber ser i estar. Els tres apartats són imprescindibles per a tirar endavant un projecte de futur competent.

ELS PROJECTES DE DESENVOLUPAMENT CURRICULAR

Hem anat concretant les idees principals del nostre projecte educatiu en projectes específics que defineixen accions a desenvolupar i avaluar:

- *Projecte Curricular de Centre.* Està plantejat de manera unificada. Tot el professorat fa servir les mateixes pautes de programació. A més de la programació general de curs, a cada unitat o tema, tot el professorat presenta un "full d'objectius" que permet compartir amb l'alumnat els propòsits i l'avaluació d'aquelles sessions de treball.
- *Pla de treball de les CB.* Hem assumit el treball per competències convençuts que és el camí encertat per a l'educació del nostre alumnat. Formem part de la Xarxa de Competències Bàsiques del Departament d'Educació.

- *Projecte d'innovació en comunicació audiovisual.* Ha recollit el nostre projecte "Comunicació".
- *Projecte d'innovació en inclusió.* Recull la nostra manera d'organitzar la diversitat de l'alumnat en el centre. Utilització general de criteris d'heterogeneïtat. Considerem que la diversitat enriqueix i afavoreix els processos d'aprenentatge. Som conscients que requereix un esforç i una gran capacitat de planificació, coordinació i organització per part del professorat.
- *Projecte Art-TIC.* Projecte centrat en l'àrea de música i que ens ha permès augmentar la nostra dotació en mitjans TIC.
- *Projecte de reutilització de llibres.* Projecte lligat al nostre concepte de sostenibilitat i que ha permès un estalvi important en la despesa de les famílies a inici de curs. També ens ha portat cap al projecte de digitalització 1X1.
- *Desenvolupament del PAT.* A part del tutors dels diferents grups-classe, també tenim els tutors de la USEE i la figura dels cotutors que, en casos d'alumnat que ho necessiti especialment, s'utilitza per tal de garantir un seguiment molt continuat i una tutorització individual intensiva.
- *Pla de convivència.* D'entrada, plantejarem com a primordial la prevenció abans que el càstig. Considerem que la nostra funció primordial és educar, és ajudar a qui més ho necessita. Si cal, evidentment, tenim previst un protocol d'actuació per a les conductes greus o greument perjudicials per a la convivència en el centre.
- *Projecte lingüístic.* La llengua materna d'una gran part del nostre alumnat és la castellana. De manera regular, tenim plantejades situacions de promoció de la llengua catalana.
- *Pla d'autonomia de Centre.* El transcórrer d'aquests quatre cursos ens ha portat a presentar la proposta de PAC per al nostre centre. Se'ns ha aprovat i esperem poder-ne treure un gran profit.

LES METODOLOGIES O EL COM VOLEM TREBALLAR

Hem considerat important anar treballant en el fet de compartir metodologies entre tot el professorat. Aquest fet no solament ens facilita el progrés cap als nostres objectius educatius, sinó que ens dóna confiança i seguretat en el treball en equip que implica. Creiem que mai és bo que un professor o professora se senti sol.



És per això que el nostre és un centre on es fan "moltes reunions": L'Equip de Coordinació es reuneix cada setmana i allí s'hi reparteix la feina a tirar endavant en els diferents equips de treball durant la setmana següent. Cadascun dels Equips Docents es reuneix setmanalment i fa un seguiment dels seus grups i també dels seus alumnes a nivell individual. També l'equip de tutors es reuneix un cop per setmana. La coordinadora del PAT és qui gestiona aquestes reunions i, segons creu convenient, les convoca per nivells o en gran grup, de tots els tutors. L'equip que anomenem d'Innovació també es reuneix cada setmana i coordina el projecte "Comunicació" i la comissió de festes. El Consell de l'alumnat es reuneix regularment per coordinar els seus delegats, sotsdelegats i delegats ambientals. Aquestes són, grosso modo, les xarxes de coordinació de la gestió pedagògica del centre.

En aquestes reunions es van plantejant les qüestions de la quotidianitat escolar que requereixen resposta. Cada cas s'estudia i dóna peu a una actuació. Durant aquests quatre cursos hem anat teixint un conjunt de protocols, de maneres de fer, de formularis que guien la nostra actuació docent i també la burocràtica o administrativa. Així, i només a tall d'exemple, podem citar algunes de les coses que van donant personalitat a la nostra manera d'actuar, a la nostra metodologia com a centre:

- S'aixeca una acta amb els temes tractats i els acords presos després de totes les reunions de treball que fem.
- Quan es fa una reunió amb una família, recollim en un document els aspectes tractats i els acords presos. Finalment, aquest document és signat pel tutor i la família.
- Tot el professorat del centre utilitza el full d'objectius a l'inici i al final de cada tema, de manera que no només es comparteixen les fites a assolir amb l'alumnat sinó que aquest també pot analitzar què en sap de cada tema abans de començar i què n'ha après al final.
- A nivell de format de les programacions, establim el mateix formulari per a totes les assignatures i plantejarem sempre que objectius i avaluació han d'anar de costat. Hem d'avaluar el que realment hem pretès que aprengui l'alumne i, per tant, recomanem que es comparteixin els criteris d'avaluació abans de començar la unitat.
- Les situacions d'avaluació són plantejades des de totes les àrees des d'una perspectiva formativa (és a dir, que l'avaluació ha de ser un moment més del procés d'aprenentatge i no només una situació de diagnòstic), i continuada (el treball a l'aula, l'actitud davant l'aprenentatge, el seguiment diari compten tant com els exàmens).
- Durant la setmana del Crèdit de Síntesi, tot l'alumnat ha d'acabar produint una presentació audiovisual per presentar davant del tribunal; això i els fulls de seguiment del treball diari juntament amb el dossier són la font de la nota resultant final.
- En el cas de les adaptacions curriculars a principi i a final de curs dediquem unes sessions d'equip docent a la definició de NE de cada grup i de cada alumne. En l'altre article que publiquem en aquesta mateixa revista "Els plans individualitzats: dels documents a la reflexió" exposem amb més detall el procés de treball que seguim en aquest aspecte.

Precisament en aquesta recerca de respostes que s'ajustin a les necessitats del nostre alumnat hem creat un projecte singular que s'anomena CIM i que planteja un conveni amb l'Ajuntament i

amb algunes empreses de la localitat per tal d'oferir la possibilitat que alguns alumnes de 4t d'ESO (i alguns alumnes repetidors que fan 3r) puguin fer unes hores d'estada a l'empresa combinant així el seu horari lectiu amb el contacte amb el món professional. Plantejem aquesta alternativa curricular com una oportunitat, no com un càstig. Per tal que un alumne s'hi pugui acollir ha de demostrar que ho aprofitarà. De fet aquesta és la nostra filosofia general. També ens ho plantejem així quan hem de parlar de la possible repetició de curs per part d'un alumne.

CAP A UNA ORGANITZACIÓ QUE TAMBÉ VOLEM COMPETENCIAL

Per concloure i resumir una mica l'esperit del que hem pogut explicar fins aquí, voldríem recollir en 10 punts els criteris bàsics que intentem anar desenvolupant en la nostra organització de centre:

1. Els Processos de Presa de Decisions (PPD): garantir la participació i la transparència.
2. La coordinació transversal: Consell Escolar, Equip Directiu, Coordinació pedagògica, Claustre, Àmbits de Competències, Equips Docents, Equip d'Innovació Educativa, Equip de Tutors, Comissió d'Atenció a la Diversitat, Comissió Social, Comissió de Convivència i Consell de l'alumnat.
3. Definició de Processos Educatius de Qualitat (PQ): protocols i formularis. La necessitat de definir els passos a seguir i actuar amb coherència tot el professorat.
4. La definició d'objectius d'aprenentatge: explicitar sempre a l'alumnat el què i el com avaluarem.
5. La programació per competències: garantir coherència curricular i criteris formatius d'avaluació. Començar per definir com avaluarem per després programar.
6. La definició d'adaptacions curriculars i plans individualitzats: garantir la coherència de l'avaluació amb la diversitat de l'alumnat.
7. L'orientació tutorial: garantir processos coherents de seguiment tutorial.
8. La formació vers el projecte educatiu de centre: Assessoraments a centre i autoformació. Avançar en criteris compartits de coherència metodològica i gestió de l'aula. Interès personal versus interès institucional. Cal fer-los compatibles, però no oblidar el segon com a primordial.
9. Assumpció de responsabilitats: no pertanyen només als càrrecs de gestió, sinó que tothom ha d'assumir la seva part i implicar-se en el projecte.
10. Avaluació interna i externa. Definir sistemes propis d'avaluació interna i facilitar l'avaluació externa.

Nota:

[1] A l'article "Els plans individualitzats: dels documents a la reflexió" d'aquesta mateixa publicació detallarem quins professors i professores conformen cadascun dels àmbits de competències.

Referències Bibliogràfiques

BONALS, JOAN: "El trabajo en equipo del profesorado" Biblioteca de Aula. Graó, 101. Abril 1996.
 CARNÉ, MONTSERRAT; COMA, RAMON: "Diversitat i excel·lència" a *Curriculum i Organització*. Direcció general de l'educació Bàsica i el Batxillerat. Departament d'Educació, 2009.
 COMA DOSRIUS, RAMON: "Observació grupal i estratègies del professorat a la secundària" *Àmbits de Psicopedagogia* núm. 6, pp. 14-17, tardor de 2002

GENERALITAT DE CATALUNYA Departament de Treball i Indústria Centre d'Innovació i Desenvolupament Empresarial (CIDEM) (2006): *Excel·lència en l'educació, el model europeu de qualitat aplicat a la gestió dels centres educatius*.

MONEREO, CARLES (2005): *Internet y competencias básicas*. Barcelona: Graó
 PERRENOUD, PHILIPPE (2004): *Diez nuevas competencias para enseñar*. Barcelona: Graó

PRATDESABA LÓPEZ, NÚRIA: "IES Marta Mata: Organització del treball per competències" a *Revista Catalana de Pedagogia. Monogràfic sobre competències bàsiques*. 2010.

PRATDESABA LÓPEZ, NÚRIA: "Reflexió sobre l'avaluació: una nova filosofia" *Perspectiva Escolar*, núm. 227. Setembre 1998

SARRAMONA, JAUME (2004): *Las competencias básicas en la educación obligatoria*. Barcelona: CEAC

